

Domov>Sprožitev sodnega postopka>Pravna pomoč

Pravna pomoč

Portugalska

1 Kakšni so stroški sodnih postopkov in kdo jih običajno nosi?

V skladu s členom 529 portugalskega zakonika o civilnem postopku (*Código de Processo Civil*) stroški in izdatki, ki nastanejo v sodnih postopkih, zajemajo:

- (i) sodne takse (*taxa de justiça*);
- (ii) stroške, povezane z zadevo (*encargos*);
- (iii) stroške strank (*custas de parte*).

Skladno s tem:

- (i) mora vsaka od strank v postopku plačati sodne takse za začetek zadevnega sodnega postopka. Stroški postopka se izračunajo glede na vrednost ali zapletenost zahtevka v skladu s [predpisi o stroških postopka](#) (*Regulamento das Custas Processuais*) in preglednicami, priloženimi tem predpisom. Sodne takse so izražene v „obračunskih enotah“ (*unidades de conta – UC*), kot je določeno v členu 5 predpisov o stroških postopka. V letu 2023 ostaja vrednost ene obračunske enote nespremenjena, in sicer 102,00 EUR. Ta vrednost se lahko sčasoma spreminja;
- (ii) so stroški, povezani z zadevo, stroški, ki nastanejo zaradi sodnega postopka (kot so plačila izvedencem, za storitve tolmačenja itd.), če take storitve zahtevata stranki ali jih odredi sodnik – glej člen 16 predpisov o stroških postopka;
- (iii) so stroški strank zneski, ki jih vsaka od strank porabi pri ukvarjanju s sodno zadevo, ta znesek pa je stranki povrnjen, če nasprotna stranka v pravdi ne uspe, v skladu s členom 26 predpisov o stroških postopka (npr. stroški nagrad, ki se plačajo odvetniku, stroški sodnih izvršiteljev po uradni dolžnosti itd.).

2 Kaj točno je pravna pomoč?

Dostop do prava in pravnega varstva je zagotovljen v skladu z [zakonom št. 34/2004 z dne 29. julija 2004](#).

V skladu s členom 6 zakona št. 34/2004 je pravno varstvo zagotovljeno v dveh oblikah, in sicer kot:

- (i) pravno svetovanje in
- (ii) pravna pomoč.

Skladno s tem:

- (i) člena 14 in 15 zakona št. 34/2004 določata, da pravno svetovanje vključuje strokovno razlago prava, ki se uporablja za konkretna vprašanja ali zadeve, in ga lahko zagotovijo odvetniki;
- (ii) na podlagi člena 16 zakona št. 34/2004 pravna pomoč obstaja v naslednjih oblikah:
 - oprostitev plačila sodnih taks in drugih stroškov, povezanih z zadevo;
 - imenovanje pravnega zastopnika (kot so odvetniki ali pravni zastopniki) in plačilo njegove nagrade in drugih stroškov (kot so potni stroški);
 - plačilo nagrade pravnega zastopnika po uradni dolžnosti (kot je na primer odvetnik v kazenskem postopku);
 - obročno plačilo sodnih taks in drugih stroškov, povezanih z zadevo;
 - imenovanje pravnega zastopnika in obročno plačilo ustreznih nagrad in stroškov;
 - obročno plačilo nagrad in stroškov pravnega zastopnika po uradni dolžnosti;
 - določitev sodnega izvršitelja po uradni dolžnosti in ustrezno plačilo njegovega dela (npr. za vročitev sodnega poziva, za ukrepe, potrebne za izvedbo zasega sredstev, in druge izvršilne postopke).

3 Kakšne so zahteve za dodelitev pravne pomoči?

Na podlagi člena 7 zakona št. 34/2004 so do pravnega varstva upravičene naslednje kategorije ljudi, če lahko dokažejo, da so v težkem materialnem položaju:

- portugalski državljani;
 - državljeni Evropske unije;
 - tujci in osebe brez državljanstva z veljavnim dovoljenjem za prebivanje v državi članici Evropske unije;
 - tujci brez veljavnega dovoljenja za prebivanje v državi članici Evropske unije, če bi bilo v skladu z zakonodajo zadevne države dovoljenje za prebivanje dodeljeno portugalskim državljanom v enakem položaju;
 - neprofitne organizacije so do pravnega varstva upravičene le v obliki pravne pomoči.
- Opomba: subjekti, ki opravljajo pridobitno dejavnost, in posamezne delniške družbe niso upravičeni do pravnega varstva.

4 Ali se lahko pravna pomoč dodeli v vseh sodnih postopkih?

V skladu s členom 17 zakona št. 34/2004 in členom 7 [ministrskega izvedbenega odloka št. 46/2015 z dne 23. februarja 2015](#) (*Portaria n.º 46/2015*) shema pravne pomoči velja za:

- vsa sodišča, ne glede na vrsto zadeve;
- mirovne sodnike;
- sisteme alternativnega reševanja sporov, kot so državna mediacija (*mediação pública*), npr. družinska mediacija ali mediacija na delovnem mestu;
- zadeve, ki jih vodijo matični uradi;
- evidence, ki jih vodijo notariati;
- postopke zaradi upravnih prekrškov.

Koristne povezave:

[Državni sistem družinske mediacije \(v portugalsščini\)](#)

[Državni sistem mediacije na delovnem mestu \(v portugalsščini\)](#)

5 Ali obstajajo posebni postopki za nujne primere?

V nujnih primerih, ko ob zapadlosti sodnih taks in drugih stroškov, povezanih s sodno zadevo, še ni sprejeta pravnomočna odločba o zaproseni pravni pomoči, mora prosilec predložiti dokument, ki dokazuje, da je za tako pomoč zaprosil, in nato ukrepati, kot je pojasnjeno v nadaljevanju (glej člen 29(5) zakona št. 34/2004).

Če odločitev pristojnega organa socialne varnosti še ni znana, se rok za zadevno plačilo začasno prekine, dokler prosilec ne prejme odločbe.

Če je organ socialne varnosti že sprejel odločbo o dodelitvi pravne pomoči v obliki obročnega plačila, prvi obrok zapade v plačilo deset dni od dneva, ko se odločba pošlje prosilcu, brez poseganja v poznejše vračilo plačanega denarja v primerih, ko se odločba razveljavi.

Če je organ socialne varnosti že izdal negativno odločbo, prvi obrok zapade v plačilo deset dni od dneva, ko se odločba pošlje prosilcu, brez poseganja v poznejše vračilo plačanega denarja v primerih, ko se odločba razveljavi.

Če odločba o prošnji za pravno varstvo (pravno svetovanje ali pravno pomoč) ni izdana v 30 dneh, se šteje, da je bilo prošnji tiho ugodeno, zainteresirana stran pa se lahko na to tiho odobritev sklicuje pred sodiščem ali portugalsko odvetniško zbornico, odvisno od oblike zaprosenega pravnega varstva – glej člen 25 zakona št. 34/2004.

6 Kje lahko dobim obrazec za vlogo za pravno pomoč?

Potrebne obrazce, s katerimi se zaprosi za pravno varstvo v obliki pravnega svetovanja ali kateri koli drugi obliki pravne pomoči, vključno z obrazcem vloge za pravno pomoč v drugi državi članici, je mogoče prenesti s portugalskega spletnega mesta o socialni varnosti, ki je dostopno [tukaj \(v portugalsščini\)](#).

7 Katere dokumente je treba priložiti obrazcu za vlogo za pravno pomoč?

Seznam dokumentov, ki jih je treba priložiti vlogi, je na voljo v vodniku z naslovom Pravno varstvo – praktični vodnik (*Guia Prático Protecção Jurídica*), ki ga je izdal portugalski inštitut za socialno varnost (*Instituto da Segurança Social, I.P.*) in je objavljen na njegovem spletnem mestu na strani s praktičnimi vodniki (*Guias Práticos*), dostopnem na eni od spodnjih povezav:

[Portugalsko spletno mesto o socialni varnosti](#)

[Pravno varstvo – praktični vodnik \(v portugalsščini\)](#)

8 Kje lahko vložim vlogo za pravno pomoč?

Vlogo lahko skupaj s priloženimi dokumenti vložite osebno ali jo pošljete po pošti, telefaksu ali e-pošti kateremu koli oddelku inštituta za socialno varnost, ki ima neposredno opraviti z javnostjo.

Seznam osrednjih uradov za socialno varnost v vsakem okrožju z njihovimi naslovi, številkami telefaksa in e-naslovi je na voljo [tukaj \(v portugalsščini\)](#).

9 Kako izvem, ali sem upravičen do pravne pomoči?

V odločbi o dodelitvi pravne pomoči morajo biti navedene odobrene oblike take pomoči, pri čemer je za odločitev odgovoren višji svetovalec organa socialne varnosti, na območju katerega prosilec začasno ali stalno prebiva. Če prosilec ne prebiva na Portugalskem, to odločitev sprejme višji svetovalec organa socialne varnosti, ki mu je bila predložena vloga – glej člena 20 in 29 zakona št. 34/2004.

V skladu s členom 26 zakona št. 34/2004 mora biti prosilec uradno obveščen o odločbah o odobritvi vloge za pravno pomoč. Tako uradno obvestilo se praviloma pošlje na naslov, ki ga je prosilec na obrazcu navedel kot svoj naslov za korespondenco.

10 Kaj moram storiti, če sem upravičen do pravne pomoči?

Ko je v imenu prosilca imenovan pravni svetovalec, je prosilec uradno obveščen o naslovu urada tega svetovalca, pa tudi o svoji dolžnosti, da z njim polno sodeluje, saj se mu lahko pravna pomoč ukine, če takega sodelovanja ni.

Da začne veljati pravna pomoč v obliki popolne ali delne oprostitve sodnih taks in stroškov, povezanih z zadevo, ki jih ima sodišče, mora prosilec predložiti dokazilo o dodelitvi take pomoči v roku, določenem za plačilo sodnih taks.

11 Če sem upravičen do pravne pomoči, kdo mi izbere odvetnika?

Pravnega zastopnika imenuje portugalska odvetniška zbornica, ki nato uradno obvesti prosilca v skladu s členoma 30 in 31 zakona št. 34/2004.

12 Ali pravna pomoč krije vse stroške postopkov?

Pravna pomoč krije stroške iz člena 16 zakona št. 34/2004, in sicer:

sodne takse in druge stroške, povezane z zadevo;

plačilo nagrade pravnega zastopnika;

plačilo nagrade pravnega zastopnika po uradni dolžnosti;

obročno plačilo sodnih taks in drugih stroškov, povezanih z zadevo;

obročno plačilo nagrade pravnega zastopnika;

obročno plačilo nagrade pravnega zastopnika po uradni dolžnosti;

stroške sodnega izvršitelja po uradni dolžnosti;

plačilo stroškov, ki nastanejo zaradi čezmejne narave zadeve, če prosilec prebiva v drugi državi članici.

13 Če sem upravičen le do omejene pravne pomoči, kdo nosi preostale stroške?

V skladu s členom 29(4) in (5) zakona št. 34/2004 mora morebitne preostale stroške plačati prosilec. To velja ne glede na to, da se prosilcu v primeru uspeha v pravi v skladu s členom 26 predpisov o stroških postopka povrne stroški, ki jih je imel kot stranka v postopku.

14 Ali zajema pravna pomoč tudi pravna sredstva?

Da, pravna pomoč velja tudi za pritožbe in krije vse nadaljnje postopke, povezane z zadevo, za katero je bila dodeljena. Velja tudi za postopek v glavni stvari, kadar je dodeljena za kateri koli povezan postopek. Pravna pomoč velja tudi za izvršilne postopke na podlagi sodnih odločb v postopkih, za katere je bila dodeljena – glej člen 18 zakona št. 34/2004.

15 Ali se lahko pravna pomoč odvzame pred koncem sodnega postopka (ali celo prekliče, ko je postopek že zaključen)?

Da, pravna pomoč se lahko pred zaključkom postopka popolnoma ali delno ukine v primerih iz člena 10 zakona št. 34/2004. To velja v primerih, ko prosilec ali njegovi družinski člani naknadno pridobijo zadostna finančna sredstva. V takih primerih mora prosilec sporočiti, da pravnega varstva več ne potrebuje, v celoti ali delno, sicer se mu lahko naložijo ustrezne kazni.

16 Ali lahko zavrnitev pravne pomoči izpodbijam?

Če se organ socialne varnosti odloči za popolno ali delno zavrnitev prošnje, mora prosilca o svojem namenu pisno uradno obvestiti in mu dati deset dni za odgovor. Prosilec lahko svojemu odgovoru priloži manjkajoče dokumente ali dokumente za utemeljitev svojih trditev. Če prosilec ne odgovori v desetih delovnih dneh, postane odločba dokončna, pri čemer se mu ne pošlje noben drug dopis – glej člen 37 zakona št. 34/2004, ki napotuje na portugalski zakonik o upravnem postopku (*Código do Procedimento Administrativo*).

Prosilec lahko odločbo organa socialne varnosti izpodbija pred sodiščem. V tem primeru mora organu socialne varnosti, ki je navedeno odločbo sprejel, v 15 dneh poslati pisni ugovor zoper odločbo. Organ socialne varnosti lahko svojo odločbo razveljavi. Če se odločba ne razveljavi, mora organ socialne varnosti zadevo predložiti sodišču – glej člene 26 do 28 zakona št. 34/2004.

17 Ali vložitev vloge za pravno pomoč pretrga zastaranje?

Da, prošnja za pravno pomoč lahko pretrga zastaranje.

Kadar se vlogi prošnja za pravno pomoč v obliki imenovanja pravnega zastopnika in se dokument, ki potrjuje to prošnjo, vključi v postopek, se tekoči zastaralni rok pretrga pet dni po datumu vložitve prošnje za pravno pomoč (člen 33(4) zakona št. 23/2004 z dne 29. julija 2004 ter člen 323(1) in (2) civilnega zakonika).

Glej sodno prakso, objavljeno v zvezi s tem vprašanjem:

– **Pritožbeno sodišče v Lizboni** (*Tribunal da Relação de Lisboa*)

Processo 439/11.5TTLR.L1-4

Processo 7637/17.7T8LSB.L1-2

– Vrhovno sodišče (*Supremo Tribunal de Justiça*)

Processo 31/14.3TTCBR.C3.S1

Opozorilo:

Informacije, ki jih vsebuje ta informativni list, niso zavezujoče za kontaktno točko Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, sodišča ter druga telesa in organe. Preveriti je treba tudi veljavna pravna besedila. Ta se redno posodablja, njihova razlaga pa se s sodno prakso razvija.

Zadnja posodobitev: 09/07/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.